

Reguleringsplan Fv 17 Liafjellet - Olvikvatnet

Gaarder G. 2013. Reguleringsplan Fv 17
Liafjellet – Olvikvatnet. Fagrapport natur-
mangfold. Miljøfaglig Utredning rapport
2013:16. ISBN 978-82-8138-646-4

Reguleringsplan Fv 17 Liafjellet - Olvikvatnet

FAGRAPPOR T NATURMANGFOLD

Forsidefoto: Rike strandberg nedenfor Lia i søndre del av utredningsområdet. Et smalt bånd med kalkrik berggrunn kommer her ned i sjøen, mens det for øvrig i utredningsområdet stort sett er fattig berggrunn. Foto: Geir Gaarder

Miljøfaglig Utredning AS

Rapport 2013:16

Utførende institusjon: Miljøfaglig Utredning AS	Prosjektansvarlig: Geir Gaarder
	Prosjektmedarbeider(e): -
Oppdragsgiver: Statens vegvesen Region Nord	Kontaktperson hos oppdragsgiver: Bjørn Tore Olsen
Referanse: Gaarder, G. 2013. Reguleringsplan Fv 17 Liafjellet – Olvikvatnet. Fagrapport naturmangfold. Miljøfaglig Utredning rapport 2013:16. 31 s. ISBN 978-82-8138-646-4	
Referat: Miljøfaglig Utredning AS har gjort en vurdering av reguleringsplan for opprusting av Fv 17 mellom Liafjellet og Olvikvatnet i Lurøy kommune, Nordland og dens virkninger på tema naturmangfold. Vurderingene baserer seg på forslaget til reguleringsplan slik denne forelå i slutten av februar 2013, samt fagundersøkelser utført i 2012. Naturmangfoldet i og inntil planområdet er beskrevet og forekomst av verdifulle naturtyper og rødlistearter er nærmere gjennomgått. Generelt har området liten verdi for naturmangfoldet. To verdifulle naturtyper og tre rødlistearter er kjent herfra. Videre er omfang av planlagte tiltak knyttet til utbyggingen vurdert, særlig i forhold til kjente naturverdier. Omfanget vurderes som lite negativt. Det er til sist i rapporten gjort samlede vurderinger av virkninger på naturmangfoldet av tiltaket, samt hvordan prinsippene i §§ 8-10 i naturmangfoldloven er fulgt opp.	
5 emneord: Reguleringsplan Naturmangfold Fylkesveg 17 Rødlistearter Naturtyper	

Forord

Miljøfaglig Utredning AS har vurdert virkningene av foreslått reguleringsplan for ny Fv 17 på strekningen Liafjellet – Olvikvatnet i Lurøy kommune, Nordland fylke. Dette er en del av opprusting av vegen mellom Røytvik - Kilboghavn i Lurøy og Rødøy kommuner. Vurderingene er gjort i forhold til tema naturmangfold, spesielt med rettet mot de krav naturmangfoldloven stiller i slike saker.

Utredningen er utført på oppdrag fra Statens vegvesen Region Nord, der oppdragsgiver har vært representert ved Bjørn Tore Olsen, Ole Magnus Paulsen og Hanne Margrethe Alvsing. Kontakten med oppdragsgiver har i første rekke vært med førstnevnte.

Naturforvaltningskandidat Geir Gaarder fra Miljøfaglig Utredning AS har vært prosjektansvarlig og gjennomført feltarbeid og rapportering.

Representantene for vegvesenet skal ha takk for hjelp med å framskaffe bakgrunnsinformasjon om det planlagte tiltaket.

Tingvoll 03.12.2013

Miljøfaglig Utredning AS

Geir Gaarder

Innhold

FORORD	4
INNHold	5
SAMMENDRAG	6
1 INNLEDNING	9
2 UTBYGGINGSPLANENE.....	10
3 METODE.....	11
3.1 UTREDNINGENE	11
3.2 REGULERINGSPLANEN	11
4 REGISTRERINGER	13
4.1 NATURGITT GRUNNLAG	13
4.2 GEOLOGIEN I UNDERSØKELSESONRÅDET	13
4.3 FLORA OG NATURTYPER I UNDERSØKELSESONRÅDET	14
4.4 KOMMENTARER TIL RØDLISTEDE OG ANDRE INTERESSANTE ARTER.....	16
5 VURDERING AV VERDI	19
5.1 1 – ALDERSUNDET: ALMLIURA.....	20
5.2 2 - LIA.....	21
6 VURDERING AV OMFANG (PÅVIRKNING)	24
6.1 ALTERNATIV 0.....	24
6.2 UTBYGGINGSALTERNATIVET	24
6.2.1 Omfang i forhold til prioriterte naturtyper	24
6.2.2 Omfang i forhold til rødlistelokaliteter	24
6.2.3 Omfang i forhold til vilt, ferskvann og naturhistoriske områder.....	24
6.2.4 Omfang i forhold til svartelistede arter.....	24
6.2.5 Samlet vurdering av omfang	25
7 AVBØTENDE TILTAK.....	26
7.1 ALTERNATIV 0.....	26
7.2 UTBYGGINGSALTERNATIVET	26
8 SAMLET VURDERING AV VIRKNINGER PÅ NATURVERDIENE	27
8.1 VERNEOMRÅDER.....	27
8.2 NATURTYPER	27
8.3 ARTER.....	27
8.3.1 Prioriterte arter.....	27
8.3.2 Truede arter	27
8.3.3 Fredede arter	28
8.3.4 Fremmede arter.....	28
8.4 VANNMILJØ	28
8.5 ØKOLOGISKE FUNKSJONER OG PROSESSER.....	28
9 VURDERINGER I FORHOLD TIL UTREDNINGSKRAV I NATURMANGFOLDLOVEN	29
9.1 § 8 KUNNSKAPSGRUNNLAGET	29
9.2 § 9 FØRE-VAR PRINSIPPET	29
9.3 § 10 ØKOSYSTEMTILNÆRMING OG SAMLET BELASTNING	30
10 KILDER.....	31

Sammendrag

Bakgrunn og formål

På oppdrag fra Statens vegvesen Region Nord har Miljøfaglig Utredning AS utredet hvilke virkninger ny Fv 17 på strekningen Liafjellet – Olvikvatnet i Lurøy kommune, Nordland fylke vil ha på naturmangfoldet. Dette er en del av opprusting på strekningen Røytvik - Kilboghavn i Lurøy og Rødøy kommuner. Utredningen er gjennomført som del av reguleringsplanarbeidet. Formålet er ikke minst å beskrive naturverdiene som finnes og antatte virkninger av den nye vegen på disse, samt hvordan §§ 8-12 i naturmangfoldloven er ivarettatt i utredningsprosessen.

Utbyggingsplanene

Planområdet ligger i nordøstre del av Lurøy kommune, på østsiden av Aldersundet. Det går fra Litlheim sør for Lia ved fjorden og et par kilometer mot nordvest, til kommunegrensa mot Rødøy, nordøst for Olvikvatnet.

Her er veien planlagt omlagt med bl.a. to tunneler og bru over Olvikvatnet, mens det er snakk om opprusting av eksisterende veg i sør og lengst i nordøst.

Utredningsområdet omfatter både ny og gammel veg og ei sone på utsiden dem.

Datagrunnlag

Den naturfaglige kunnskapen bygger i hovedsak på nytt feltarbeid utført 26-27.07.2012, supplert med det som finnes av eldre data herfra, i første rekke gjennom Naturbase, Artskart og tidligere kommunal naturtypekartlegging (Holtan & Gaarder 2008).

Metoder

Det viktigste metodegrunnlaget for verdsetting av lokaliteter er gitt i håndbøkene om kartlegging av naturtyper, vilt og ferskvann fra Direktoratet for naturforvaltning. I tillegg kommer geologisk verdifulle miljøer. Det er lagt vekt på å avgrense og beskrive areal med spesielle naturverdi. Verdiskalaen som er brukt går fra ingen relevans, via liten, middels og stor verdi for temaet.

Omfanget av tiltaket på naturmiljøet, dvs. graden av påvirkning, er vurdert etter en femdelt skala - fra stort og middels negativt omfang, lite/ikke noe omfang, til middels og stort positivt omfang. I tillegg er det foreslått tiltak som kan avbøte/reducere eventuelle negative konsekvenser av tiltaket.

Statusbeskrivelse

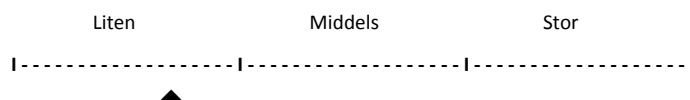
Undersøkellesområdet ligger i mellomboreal sone og svak oseanisk vegetasjonsseksjon, men ikke langt fra grensa mot klart oseanisk seksjon. Området er blant de mest nedbørrike i Nord-Norge og mottar rundt 2000 mm i året. Berggrunnen er overveiende kalkfattig og hard gneis, men enkelte partier har vesentlig rikere glimmerskifer, kalkglimmerskifer og kalkspatmarmor. Det gjelder særlig i området rundt Lia. Området er preget av kulturpåvirkning og det er lite gammel skog her. På den andre siden har aktiviteten i landbruket avtatt sterkt i nyere tid, og det gamle kulturlandskapet er stort sett i gjengroing innenfor utredningsområdet.

Det meste av området er artsfattig og dominert av trivielle arter. Det gjelder særlig på naturmark med fattig berggrunn, men også for det meste av kulturmark-/kunstmarksarealene. Lokalt opptrer litt mer kalkkrevende og interessante arter. Det er få varmekjære innslag av i floraen, men enkelte slike karplanter vokser på nordsiden av Olvikvatnet. Det er ikke registrert interessante lav, moser eller sopp. Fuglefaunaen er forholdsvis dårlig kjent, men få interessante arter er påvist. Dette gjelder også for Olvikvatnet. Pattedyrfaunaen antas å være ordinær, men omfatter bl.a. oter. Virvelløse dyr er ikke undersøkt, men potensialet for interessante arter antas å være forholdsvis lavt, særlig av klimatiske årsaker (fuktig og kjølig).

Verdivurdering

Det er registrert to verdifulle naturtyper innenfor undersøkelsesområdet, men det ikke er kjent spesielle verdier knyttet til vilt, ferskvann eller geologi, se tabell 0.1. Begge områder har fått middels verdi, men bare det ene har fått B-verdi ut fra DN-håndboka 13, mens det andre har fått C-verdi. Resten av undersøkelsesområdet får liten verdi. Lokalitetene ligger ved Lia i sør og på nordvestsiden av Olvikvatnet. Samtidig er det kjent et par rødlistearter i området så langt, med enkeltfunn av ei karplante (alm), en fugleart (bergirisk) og et pattedyr (oter). Det er utvilsomt potensial for flere rødlistearter i området, særlig blant fugl (ikke minst sjøfugl/våtmarksfugl).

Samlet sett har undersøkelsesområdet liten verdi for naturmiljøet.

Tabell 0.1 Oversikt over lokaliteter av spesiell betydning for naturmangfoldet i og ved utbyggingsområdet for ny FV 17 mellom Røytnvik og Kilboghavn.

Nr	Navn	Kommune	H140-verdi	DN-verdi	Naturtype/funksjon
3	Aldersundet: Almliaura	Rødøy	Middels	B	Bjørkeskog med høgstauder
4	Lia	Lurøy	Middels	C	Rike strandberg

Omfangsvurdering

Mens opprusting/utvidelse av nåværende veg i dagen vil gi negative inngrep noen steder, så vil bruk av tunnel redusere belastningen på naturmiljøet på andre strekninger. Blant annet vil de medføre at de to registrerte verdifulle naturtypelokalitetene trolig får redusert grad av påvirkning som følge av tiltaket, uten at dette påvirker samlet omfangsvurdering.

Mest konfliktfylt kan kryssing av Olvikvatnet være, men siden det ikke er dokumentert spesielle verdier knyttet til vatnet, så blir omfanget her bare lite negativt. Framtidig lokalisering av tunnelmassene kan også være konfliktfylt, men plassering av disse er ikke konkretisert eller vurdert her, og det vil være behov for separate vurderinger av ulike alternativ når dette blir aktuelt.

Avbøtende tiltak

Både for 0-alternativet og utbyggingsalternativet vil registrering og bekjempelse av fremmede arter som kan spre seg langs vegkantene være aktuelt avbøtende tiltak. I tillegg bør en utvise særlig varsomhet ved kryssing av Olvikvatnet, slik at dette ikke blir unødig påvirket av tilslamming fra bl.a. sprengningsarbeidene. Det bør også utarbeides et enkelt miljøoppfølgingsprogram (MOP) for prosjektet.

Samlet vurdering av virkninger på naturverdiene

Verneområder: Ingen verneområdet blir berørt.

Naturtyper: Ingen av de fem naturtypene som er angitt i forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven er representert i nærheten av utbyggingsalternativet. Utbyggingsalternativet berører også i liten grad rødlistede naturtypelokaliteter.

Arter: Ingen prioriterte arter er påvist i undersøkelsesområdet og potensialet for slike er lavt. Tre rødlistede planter, pattedyr og fugl er påvist innenfor undersøkelsesområdet. Alle antas å bli lite berørt av tiltaket. Det er innenfor undersøkelsesområdet ikke dokumentert leveområde for noen fredete arter blant planter og virvelløse dyr. Enkelte fremmede arter opptrer lokalt, særlig ved Lia, som parkslirekne, skogskjegg og lutzi/sitkagran.

Vannmiljø: Olvikvatnet blir vesentlig påvirket av tiltaket, men har samtidig ikke spesielle, kjente verdier knyttet til seg.

Økologiske funksjoner og prosesser: Det er lite kjente spesielle økologiske funksjoner eller prosesser knyttet til noen del av utredningsområdet.

Vurderinger i forhold til naturmangfoldloven

- § 8 Kunnskapsgrunnlaget: Lokalkunnskapen er i første rekke basert på eget feltarbeid, men enkelte opplysninger har også kommet fram gjennom andre kilder. Utredningene har vært basert på standard metodikk for verdisetting og konsekvensvurderinger, med særlig vært lagt vekt på forekomst av rødlistede arter og verdifulle naturtyper. Vurderingene av virkningene på naturverdiene er basert på generell kunnskap om artene sine krav til livsmiljø og naturtypene sine viktige kilder til variasjon.
- § 9 Førre-var prinsippet: Kunnskapsgrunnlaget vurderes som middels godt. Det er enkelte usikkerheter knyttet til bl.a. hekkefuglfauna, soppfunga og frodig lauvskog under Liafjellet, uten at dette antas å påvirke vurderingene vesentlig. Trolig gjelder dette også for naturverdier knyttet til Olvikvatnet, mens manglende kjennskap til aktuelle massedeponi av tunnelmasser utgjør et større potensiell usikkerhet.
- § 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning: Det er ikke kjent spesielle miljøer eller arter som med dette tiltaket får en vesentlig høyere eller kritisk belastning i utredningsområdet.

1 Innledning

Miljøfaglig Utredning AS har utredet hvilke virkninger planlagt opprusting av Fv 17 mellom Røytvik – Kilboghavn på delstrekning Liafjellet-Olvikvatnet i Lurøy og Rødøy kommune, Nordland fylke vil ha på naturmangfoldet. Utredningen er gjennomført som del av reguleringsplanarbeidet og er særlig rettet mot kravene som naturmangfoldloven stiller i slike saker.

Det forelå på forhånd sparsomt med kunnskap om naturmangfoldet på vegstrekningen, bl.a. en kommunal naturtypekartlegging (Holtan & Gaarder 2008).

Den nye naturmangfoldloven (LOV 2009-06-19 nr 100 – Lov om forvaltning av naturens mangfold), stiller nye og til dels strenge og konkrete krav til hvordan naturmangfoldet skal vektlegges ved utøving av offentlig myndighet. § 7 fastslår da at prinsippene i §§ 8-12 skal legges til grunn. Disse paragrafene er følgende;

- 1. Kunnskapsgrunnlaget (§ 8)**
- 2. Føre-var prinsippet (§ 9),**
- 3. Økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10),**
- 4. Kostnader (§ 11),**
- 5. Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).**

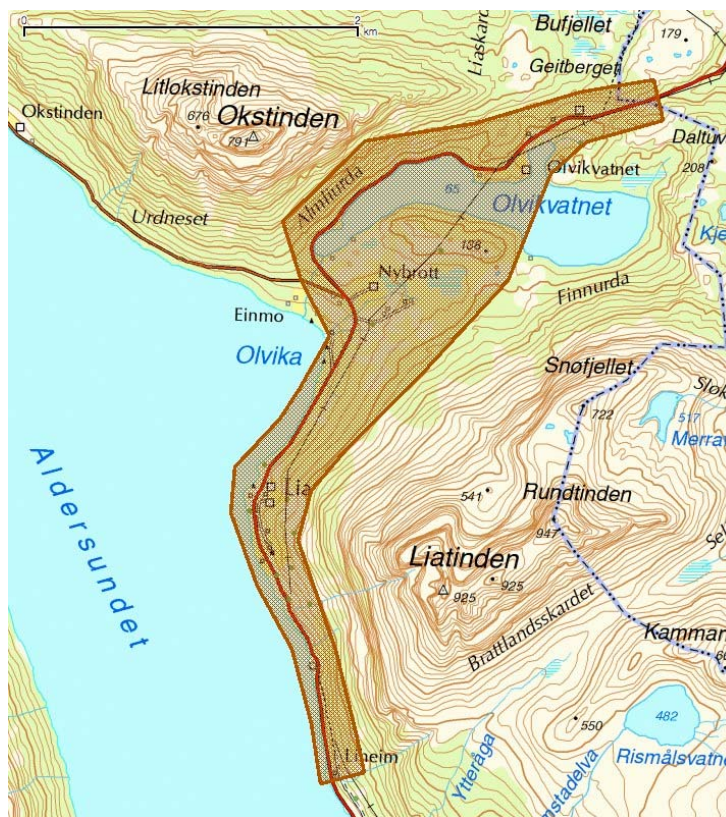
Formålet med denne rapporten er å beskrive naturmangfoldet og ikke minst naturverdiene som ligger i eller inntil Fv 17 mellom Liafjellet og Olvikvatnet i Lurøy kommune. I tillegg vil antatte virkninger av den nye vegen på naturverdiene bli beskrevet, samt hvordan §§ 8-10 i naturmangfoldloven er ivaretatt i utredningsprosessen.

2 Utbyggingsplanene

Planområdet ligger i nordøstre del av Lurøy kommune, på østsiden av Aldersundet. Det går fra Litlheim sør for Lia ved fjorden og et par kilometer mot nordvest, til kommunegrensa mot Rødøy, nordøst for Olvikvatnet.

Her er veien planlagt omlagt med bl.a. to tunneler og bru over Olvikvatnet, mens det er snakk om opprusting av eksisterende veg i sør og lengst i nordøst. Forbi Lia vil planene innebære noe større skjæringer og fyllinger, inkludert også partier i sjø som blir utfylt. Deretter går vegen i en nesten 2 km lang tunnel, før den går nesten 1 km i dagen over et slakt, myrlendt parti ved Nybrott sør for Olvikvatnet. En bergknaus rett på sørsiden av Olvikvatnet passeres via en ca 400 lang tunnel, før Olvikvatnet krysses på ei fylling i vatnet (lengda ca 250 meter). Det vil være aktuelt med litt omlegging av gammel veg mv for å få til ei avkjørsel til gammel fylkesveg på nordsiden av Olvikvatnet, mens det på siste strekning fram mot kommunegrensa til Rødøy er mest snakk om utvidelser av eksisterende veg, samt små endringer av vegtraséen.

Utredningsområdet omfatter både ny og gammel veg og ei sone på utsiden dem. For flora og lite mobile dyr snakker vi om ei buffersone på 100-200 meter utenfor disse veglinjene, mens perspektivet bør være større for pattedyr og fugl.

Figur 2-1 Utredningsområde for tema naturmangfold for reguleringsplan Fv 17 Liafjellet-Olvikvatnet i Lurøy kommune. Avgrensningen gjelder primært naturtyper og flora, mens en noe større influenssone kan beregnes for enkelte fugl og pattedyr.

3 Metode

3.1 Utredningene

Disse bygger på bestemmelsene om konsekvensutredning, slik de kommer frem av plan og bygningsloven § 16-2: ” For fylkesplaner og kommuneplaner som fastsetter retningslinjer eller rammer for fremtidig utbygging, samt for reguleringsplaner som kan ha vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn, gjelder bestemmelsene om konsekvensutredninger i kapittel VII-a i tillegg til saksbehandlingsbestemmelsene i § 19-4, § 20-5, § 27-1 og § 27-2 ”

I § 33-1 står det videre om formålet med konsekvensutredninger: ”Formålet med bestemmelsene er at hensynet til miljø, naturressurser og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planen eller tiltaket, og når det tas stilling til om, og eventuelt på hvilke vilkår, planen eller tiltaket kan gjennomføres”

Den praktiske, operative metoden som ble fulgt, baserer seg på metodikken i Håndbok 140 fra Statens vegvesen (2006). I tillegg ble spesielle håndbøker for kartlegging av biologisk mangfold utarbeidet av Direktoratet for naturforvaltning, rødlistet utarbeidet av Artsdatabanken og annen spesiallitteratur benyttet for utredningen av tema naturmiljø. Den konkrete kunnskapen om naturmiljøet i utredningsområdet ble innsamlet både gjennom eget feltarbeid og gjennomgang av eksisterende kunnskap (slik denne forelå både i litteratur og nasjonale databaser). Til sist i rapporten er det gjort en separat vurdering av hvordan hver enkelt av paragrafene 8 til 10 i naturmangfoldloven er oppfylt i utredningsprosessen.

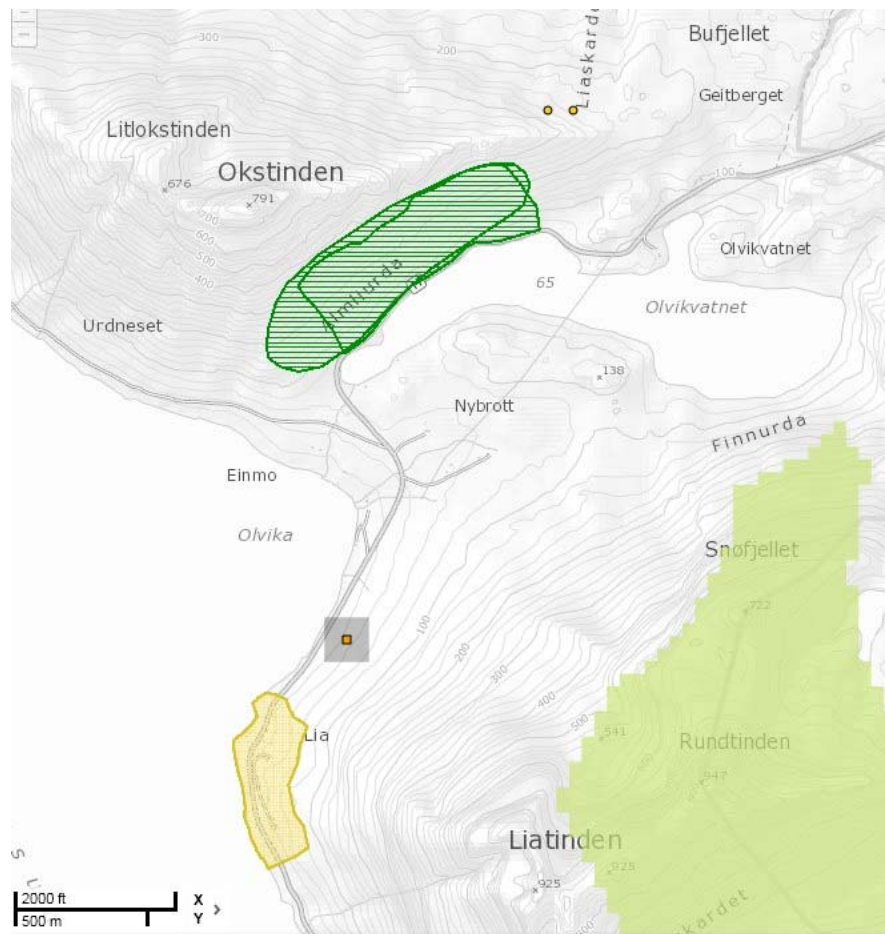
3.2 Reguleringsplanen

Vurderingene for tema naturmangfold baserer seg foruten premisser gitt i lovverket (kapittel 1) og kunnskap om den vedtatte reguleringsplanen (kapittel 2) seg i første rekke på følgende kilder om naturmangfoldet i utredningsområdet;

- Eget feltarbeid på aktuell strekning 26-27.07.2012
- Naturbase med tilhørende opplysninger om naturtyper og vilt
- Holtan & Gaarder (2008) sin naturtypekartlegging for Lurøy
- Artskart med tilhørende opplysninger om artsfunn i området

Den foreliggende rapporten er i praksis i første rekke basert på resultatene fra eget feltarbeid, siden de andre kildene bare i begrenset grad inneholder relevant informasjon, men se også oversikt . En direkte kontakt med Fylkesmannen (ved Ole Christian Skogstad i svar på e-post 05.03.2013) gav heller ikke nye opplysninger, med et lite forbehold om anadrom laksefisk (da lakseregisteret var nede på denne tiden).

Rapporten er basert på rødliste for arten som kom høsten 2010 (Kålaas et al. 2010) og en rødliste for naturtyper høsten 2011 (Lindgaard & Henriksen 2011), samt ny svarteliste for fremmede arter (Gederaas et al. 2012). I tillegg er det gjort utdypende beskrivelser av naturverdier og virkninger av tiltaket knyttet til vassdragskrysninger, som er vurdert som spesielt viktig for tema naturmangfold.

Figur 3-1 Utsnitt av Naturbase over utredningsområdet med data som ligger inne der. Grønt område er naturtypelokalitet (der to ulike grenser ligger inne, som følge av at den gamle, unøyaktig avgrensede forekomsten ved en feiltagelse ennå ikke er fjernet). Lysegult område er kulturlandskap rundt Lia. Lysegrønt er inngrepsfritt naturområde (INON), mens gule og oransje prikker/firkanter er funn av rødlistearter, der firkanten i sør viser til forekomst av bergirisk (NT) og de to i nord er funn av byttedyr drept av gaupe (VU).

4 Registreringer

4.1 Naturgitt grunnlag

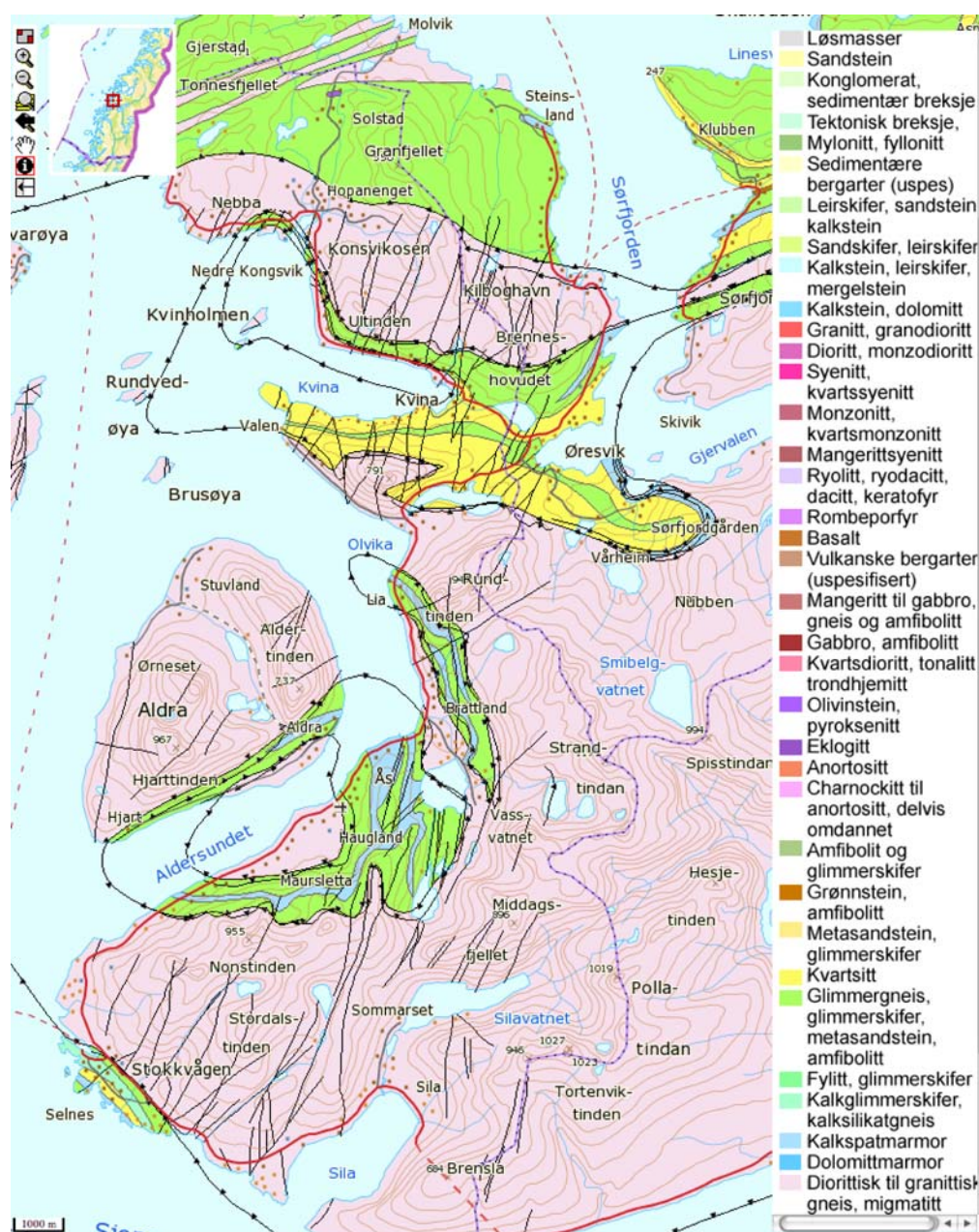
Naturgeografisk ligger undersøkelsesområdet i overveiende mellomboreal vegetasjonssone og klart oseanisk vegetasjonsseksjon (O2) (Moen 1998). Det er samtidig grunn til å merke seg at området ligger i kanten av det klart mest nedbørrike området (vestlige deler av Saltfjellet) i Nord-Norge. Årsnedbøren er trolig over 2000 mm langs deler av Aldersundet. Det er med andre ord et relativt fuktig og kjølig klima som preger området.

I tillegg er det grunn til å framheve at den aktuelle vegen går nær sjøen deler av vegen, og eidet den går over ligger ganske lavt. I praksis har sannsynligvis kulturpåvirkningen her vært langvarig og stedvis sterk. Selv om det finnes noe skog, er den ofte småvokst og ikke spesielt gammel, samt at det lokalt opptrer plantefelt av fremmede arter (primært norsk gran her). Nokså bratt terreng og lite løsmasser mv gjør samtidig at mulighetene for å drive et storskala, moderne jordbruk er dårlig, og det gamle kulturlandskapet er nå i stor grad preget av gjengroing.

Det er små partier med myr i området, sør for Olvikvatnet. Dette er samtidig den eneste innsjøen. For øvrig er det bare snakk om et par småbekker, sannsynligvis med ustabil vannføring.

4.2 Geologien i undersøkelsesområdet

Berggrunnen i undersøkelsesområdet er ganske skiftende, men fattige berggrunns typer dominerer, se figur 4.1. Det er mye diorittisk til granittisk gneis og migmatitt, samt en del kvartsitt i området, og dette gir normalt bare grunnlag for nøysom vegetasjon. I sterk kontrast går et belter med mye mer kalkrike og lettere forvitrbare bergarter, i form av glimmerskifer og kalkspatmarmor på vestsiden av Liatinden og ned i fjorden ved Lia.

Figur 4-1 Berggrunnskart rundt utredningsområdet. Kilde: NGU, Nasjonal berggrunnsdatabase 2012. Lyserrød farge er diorittisk til granittisk gneis og migmatitt, grønn farge glimmerskifer, blå farge kalkspatmarmor og gul farge kvartsitt.

4.3 Flora og naturtyper i undersøkelsesområdet

Myr og kilder

Det finnes som nevnt litt myr sør for Olvikvatnet. Det ble ikke funnet grunnlag for å avgrense spesielt verdifulle slike lokaliteter, selv om det var svak tvil lokalt her. Det meste er fattigmyr, men der det også ble funnet innslag av intermedier myr og tendenser til middelsrik myr med arter som fjelltistel, fjellfrøstjerne, tvebostarr, hvit-

maure, dvergjamne, gulsildre og svarttopp. Arealet var likevel så lite og fravær av mer sjeldne og kravfulle arter medførte at det ikke ble avgrenset noen lokalitet.

Skog

En forekomst med litt frodig og noe varmekjær skog i rasmark på nordsiden av Olvikvatnet i Lurøy er tidligere registrert (Holtan & Gaarder 2008). Her vokser det bl.a. sparsomt med alm (NT). I de bratte liene og rasmarkene ovenfor Lia og sørover mot Liheim er det også noe frodigere lauvskog med høgstaudepreg og med lauvtreslag som selje og rogn. Slike forekomster opptrer likevel i liten grad innenfor aktuelt utredningsområde. Generelt medfører tidligere kulturpåvirkning at det er dårlig med gammelskog i området. Samtidig medfører klima og berggrunn til at det også er lite kalkrik skog. I stedet er det i stor grad snakk om middelaldrende og ofte småvokst bjørkeskog, de fleste steder i tillegg fattig. Det mangler naturlig barskog av betydning i området, men det er plantet gran og antatt lutzigran (eventuelt sitkagran) enkelte steder. Plantefeltene er fremdeles unge til middelaldrende.

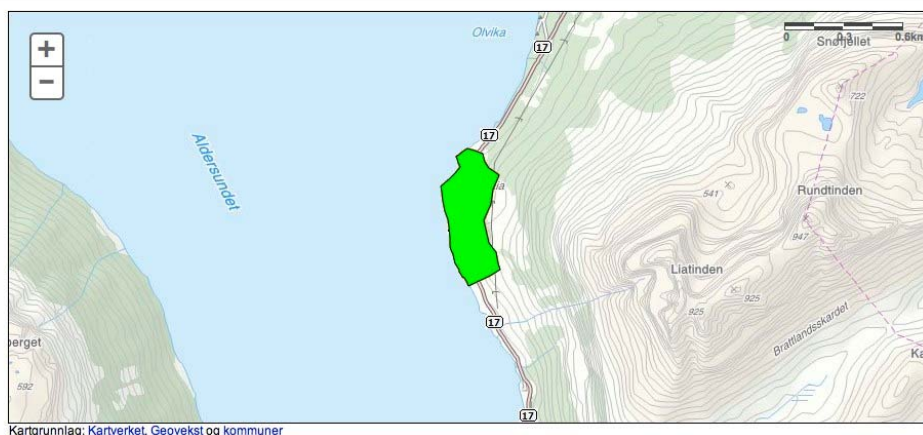
Kulturlandskap

Det har nok utvilsomt forekommet verdifull kulturmark i undersøkelsesområdet tidligere, både av beitemarker, (kyst)lyngheier og slåtteenger, men nesten alt er i gjengroing og har vært uten hevd så lenge at de kulturbetingede naturverdiene nå stort sett har gått tapt. Mye av disse har samtidig vært forholdsvis kalkfattige og neppe av så stor verdi som de som fremdeles holdes i hevd, men særlig rundt Lia er miljøet så frodig at det kan ha inneholdt noe større kvaliteter. Her ligger det da også inne et registrert kulturlandskap, se figur 4.2 under. Samtidig er det også andre negative trekk i kulturlandskapet i området, ikke minst rundt Lia, der flere svartelistede arter opptrer. Eli Fremstad fant parkslirekne her i 2007 (Artsdatabanken 2013, basert på bl.a. herbariebelegg ved NTNU), en art som fremdeles vokste der i 2012. Også en annen svartelisteart- skogskjegg – vokser der.

Fakta: Kulturlandskap

Lia, Aldersundet

Id	KF00000514
Områdenavn	Lia, Aldersundet
Kommuner	Lurey
Kulturhistorisk interesse	Mindre interessant
Biologisk mangfold - interesse	Mindre interessant
MOB-Land prioritet	G Ikke vurdert
Beliggenhet	Bratt vestvendt li i gjengroing; tidligere antakelig tidligere slåttemark. Lia er oppdelt i teiger, og sauer belter på deler av bakken. Tidligere tre gårdsbruk, to er nå fraflyttet/feriehus, mens én gård er i drift (med bl.a. sauer og gjess). Vegetasjon og flora De nedre delene av lia domineres av store areal ødeeng dominert av høyvokste urter, særlig mjødurt, storklokke, strandrør, sølvbunke og hundegras (og noe forvillet sverdlilje). Lenger opp er det bratt, gjenvokst løveng; noe bjørk og silkeselje; frodig feltsjikt med bl.a. mye storklokke og skogvikke. På den bratte grusvifta oppunder stupene noe artsrik eng terrassert av sauetråk; dominert av sølvbunke, smyle og hundegras, men en lang rekke andre urter er vanlige: engsyre, småsyre, grasseblom, mjødurt, glattmarkåpe, gulskolm, skogstorkenebb, gjeldkarve, storklokke, kvitbladtistel og gulaks; spredt vokser hengeving, skogbunke, harerug, tyrlhjem, tepperot, tirlitunge, fjellfiol, tveskjeggveronika og vill-løk. Skrenter med bl.a. bergskrinneblom og bergfrue. Vurdering Lokaliteten ble undersøkt da den syntes lovende som ei sær- til vestvendt gammel belte-slåtteli med muligheter for å finne varmekjær, kulturbetinget vegetasjon. Men gjengroingen av kulturmarka har kommet så langt at et eventuelt element av dette slag ikke lot seg finne. Lokaliteten vurderes derfor lavt.
Totalareal	134 daa

Figur 4-2 Avgrensning og beskrivelse av kulturlandskapet på Lia, tatt ut fra Naturbase (Direktoratet for naturforvaltning 2013).

For øvrig er det innslag av kunstmark og konstruert fastmark i området, både i form av veger og vegkanter, kaianlegg, bebyggelse og enkelte steder mer intensivt utnyttede kunstmarksenger. Disse virker alle å være av liten verdi naturfaglig sett.

Ferskvann og våtmark

Det ble ikke registrert spesielt verdifulle ferskvannsmiljøer i området. Olvikvatnet virker ganske kalkfattig og ordinært, med lite vegetasjon. Det bør ha noe verdi for fisk, uten at spesielle kvaliteter er kjent. Det er ikke kjent at anadrome laksefisk går opp vassdraget til Olvikvatnet.

4.4 Kommentarer til rødlistede og andre interessante arter

For enkelte av artene som er registrert i undersøkelsesområdet kan det være praktisk med en litt nærmere redegjørelse for forekomst i området, inkludert økologi/livskrav, og dels i perspektiv mot nasjonal status. Dette gjelder ikke minst rødlisteartene, men også enkelte andre arter er av særlig forvaltningsinteresse.

Tabell 4.1. Funn av rødlistede planter, lav og sopp i og inntil planlagt ny FV 17 mellom Liafjellet og Olvikvatnet i Lurøy kommune, Nordland fylke. I tillegg til dette kommer enkelte fuglearter, og flere rødlistede fugler og pattedyr kan opptre mer eller mindre tilfeldig på streif. Lokalitetsnummer er de samme som oppgitt i øvrige tabeller, figurer og tekst i rapporten.

Norsk navn	Latinsk navn	Status	Lokalitet
Planter			
Alm	<i>Ulmus glabra</i>	NT	2
Fugl			
Bergirisk	<i>Carduelis flavirostris</i>	NT	-
Pattedyr			
Oter	<i>Lutra lutra</i>	VU	1
Sum: 3 arter			3 funn

Alm: Arten er rødlistet som nær truet (NT) og vokser i lia nord for Olvikvatnet. Dette er et varmekjært treslag som bl.a. har en del forekomster i Rana noe lenger øst, mens det bare er et fåtall lokaliteter lenger nord og arten har nordgrense i Beiarn.

Bergirisk: Arten er rødlistet som nær truet (NT) og to individ ble sett i hekkesesongen i Urdvika nord for Lia i 2004 av Paul Shimmings (Artsdatabanken 2013, basert på Norsk hekkefuglatlas). Arten finnes spredt langs kysten i Norge, helst i nokså åpent og kupert landskap, og har sannsynligvis gått en del tilbake, særlig som følge av gjengroing av kulturlandskap med skog. Arten bør hekke flere steder i disse fjordstrøkene rundt Aldersundet.

Oter: Arten er rødlistet som sårbar (VU). Den er likevel såpass vanlig og vidt utbredt langs norskekysten (i det minste i Midt- og Nord-Norge) at dette virker noe merkelig og kan skyldes svakheter ved datagrunnlaget som er benyttet. Arten opptre i Norge i første rekke langs kysten med tilhold i strandsona og selv om den under feltarbeidet i 2012 bare ble notert i form av sportegn ved Lia i Lurøy, så finnes den ganske opplagt flere steder i utredningsområdet. Arten vandrer også gjerne opp langs små og store vassdrag og kan da være svært utsatt for kollisjoner med kjøretøy hvis den må krysse trafikkerte veger.

Figur 4-3 Ute på neset på Lia var det tydelig noen fordypninger i vegetasjonen som bar preg av at her har et mindre dyr vært jevnlig. Ganske sikkert snakker vi om en otersti, og slike nes er opplagt fine fiskeplasser for arten. Foto: Geir Gaarder

Andre arter: Det er ikke notert konkrete funn av andre rødlistearter i utredningsområdet, men for eksempel en grundigere kartlegging av fuglelivet vil opplagt medføre at en del flere arter ble kjent. En art som strandsnipe (NT) ble riktignok hørt under feltarbeidet og hekker trolig hist og her i strandsona til sjøen og langs vann eller vassdrag, men er en såpass vanlig og utbredt art at enkeltforekomster normalt ikke gir grunnlag for avgrensning av verdifulle viltlokaliteter. Det samme gjelder delvis for fiskemåke (NT). I tillegg kommer utvilsomt flere sjøfugl som i første rekke holder til på sjøen, som tyvjo (NT), makrellterne (VU) og sikkert mer tilfeldige ulike alkefugl, krykkje (EN) mv. I tillegg kommer enkelte utbredte arter i kulturlandskapet, som stær (NT) og vipe (NT).

5 Vurdering av verdi

Det er kjent 2 verdifulle naturtyper innenfor utredningsområdet for ny Fv 17 Liafjellet-Olvikvatnet i Lurøy kommune, se figur 5.1 nedenfor. Det er så langt ikke dokumentert spesielt verdifulle viltlokaliteter, ferskvannsforekomster eller geologiske områder i utredningsområdet. I tillegg kommer et dårlig stedfestet punktfunn utenfor naturtypelokaliteter av en rødlisteart (samt med usikkerhet omkring strandsnippe).

Figur 5-1 Oversiktskart over registrerte naturtypelokaliteter i og nær utredningsområdet for ny Fv 17 mellom Liafjellet og Olvikvatnet i Lurøy kommune, Nordland fylke.

5.1 1 – Aldersundet: Almlura

NATURTYPE: *Bjørkeskog med høgstauder*

Utforming: *Ren høgstaudeutforming*

Verdi for biologisk mangfold: *Viktig - B*

UTM-referanse (33W): *417670 7371000*

Kilde: *Holtan & Gaarder (2008), feltarbeid Dag Holtan 25.07.2007*

Områdebeskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er i sin helhet en gjengivelse av Dag Holtan sin beskrivelse (se Naturbase og Holtan & Gaarder 2008), som igjen er basert på hans eget feltarbeid 25.07.2007, samt bl.a. Ove Dahl (1912) sine tidligere undersøkelser.

Generelt: Lokaliteten ligger på nordvestsida av Urdvikvatnet lengst nord i Aldersundet. Området ligger i mellomboreal vegetasjonssone og klart til sterkt oseanisk vegetasjonsseksjon. Berggrunnen er hard og sur, med granittisk gneis, migmatitt og kvartsitt.

Vegetasjon: Selv om det forekommer innslag av småbregner og lave urter, er praktisk talt hele skogen bevokst av store bregner og høgstauder. Bjørk er viktigste treslag, ellers finnes også gråor, hegg, osp rogn og selje, med en del gamle almetrær (NT på rødlista) som et mer eksklusivt innslag.

Kulturpåvirkning: Enkelte granplanter finnes (lutzigran?), ellers ingen synlig påvirkning bortsett fra vegen i nedkant av lokaliteten. Selv om mange trær utvilsomt er biologisk gamle, mangler dødt trevirke.

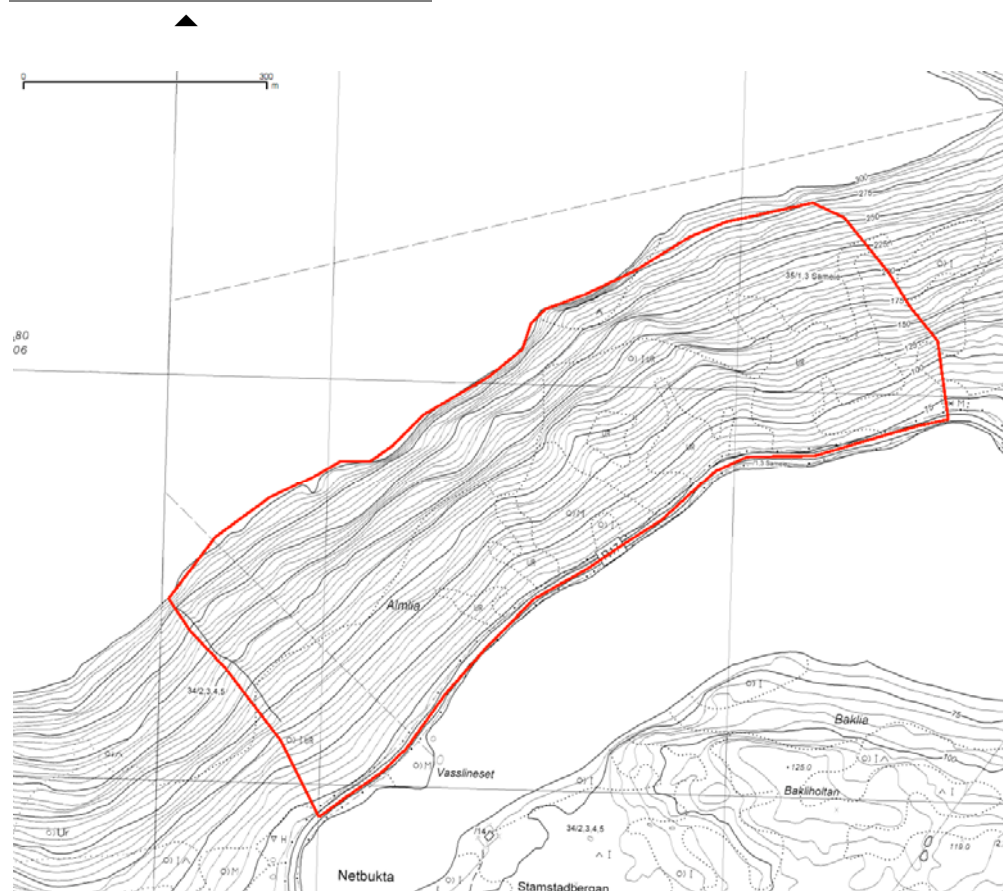
Artsfunn: Høgstauder, store grasarter og storbregner er totalt dominerende, bl.a. med brunrot (lite vanlig i Nordland), enghumleblom, firblad, geittelg (lite vanlig i Nordland), hengeaks, hestehavre, hundekveke, kranskonvall, kvitbladtistel, kvitmaure, mjøddurt, ormetelg, skogburkne, skogørkvein, skogstjerneblom, skogsvinerot (lite vanlig i Nordland), storklokke, stornesle, strandrør, strutseving, trollbær, turt, tyrihjel, vendelrot og villrips.

Av arter knyttet til småbregneskog og lågurtskog ble det dessuten funnet blåklokke, blårapp, fugletelg, gulaks, hengeving, loppestarr, markjordbær, myske (lite vanlig i Nordland), skogfiol, stankstorkenebb og tveskjeggveronika. Naturbase gir i tillegg opp gul frøstjerne og lodneperikum (lite vanlig i Nordland). Hovedforekomsten av alm står ved punktet VP 1759 7092, og arten viser generelt tegn på god foryngelse. Av lav ble det notert (sparsomt) kystvrenge og stiftfjelllav.

Verdisetting: Lokaliteten får verdi B (viktig) på grunn av at den er en artsrik, intakt og representativ utforming, hvor forekomsten av alm og en del regionalt sjeldne arter er det mest interessante.

Hensyn og skjøtsel: Det beste for de biologiske verdiene er om området ikke utsettes for fysiske inngrep. Fremmede bartrær bør skjøttes ut.

Liten Middels Stor

Figur 5-2 Utsnitt av topografisk kart som viser avgrensning for naturtypelokalitet 3 Aldersundet: Almliura avgrenset med rød linje.

5.2 2 - Lia

NATURTYPE: Rike strandberg

Utforming: Vestlig og nordlig utforming

Verdi for biologisk mangfold: Lokalt viktig - C

UTM-referanse (33W): 417144 7369221

Kilde: Feltarbeid 26.07.2012 Geir Gaarder

Områdebeskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Geir Gaarder (Miljøfaglig Utredning) 03.12.2012, på grunnlag av eget feltarbeid 26.07.2012. Undersøkelsen ble gjort i forbindelse med ny reguleringsplan for Rv17 Røytvik-Kilboghavn, på oppdrag for Statens vegvesen, region nord.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ned mot sjøen på nedsiden av fylkesveg 17 ved Lia, sør for Olvika i Aldersundet. Det er snakk om noen grunnlendte, strandnære berghamre og tilhørende grunnlendte engsmafunn. Det er noe glimmergneis og glimmerskifer i området, men akkurat her går trolig ei tynn stripe med kalkspatmarmor ned i sjøen. Lokaliteten grenser nokså skarpt mot sjøen og fattigere vegetasjon (dels gjengroende kunstmark) på alle kanter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Egentlig strandeng- og strandbergvegetasjon er det lite av her. En snakker i stedet om overgang mellom kulturmarksenger (da kalkrike veldrenerte enger) og åpen grunnlendt naturmark av kalkrik type. Dels overgang mot vegetasjonsfrie kalkrike berg.

Artsmangfold: En del kalkkrevende eng- og bergarter ble funnet her, uten at området er særlig artsrikt. Registrerte arter omfatter bl.a. dunhavre, hvitmaure, flekkmure, fjelltistel og gjeldkrave. I tillegg ble det sett noe spor etter oter (VU), og det virker sannsynlig at arten har jevnlig tilhold her.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten ligger i et kulturlandskap som er preget av gjengroing. Det er i ferd med å gro opp småskog rundt og trolig har engene innenfor lokaliteten også vært mer lavvokste og artsrike tidligere.

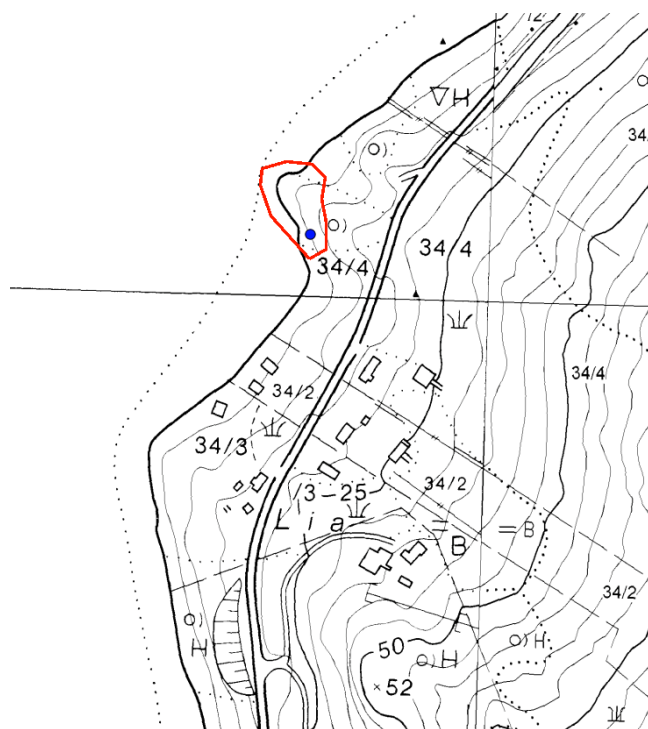
Fremmede arter: Ingen observert på lokaliteten, men arter som kjempeslirekne (eller ev parkslirekne) og skogskjegg finnes ikke langt unna.

Del av helhetlig landskap: Det er innslag av kalkrik vegetasjon på grunnlendte berg og enger andre steder langs Aldersundet, men ikke mye og lite i nærområdet her.

Begrunnelse for verdisetting: Lokaliteten får svak verdi som lokalt viktig – C. Den er liten og ikke spesielt artsrik, men det finnes tross alt et lite knippe med kravfulle arter her, som gjør at den skiller seg positivt ut fra omgivelsene.

Liten	Middels	Stor
▲		

Forslag til skjøtsel og hensyn: Alle former for hogst av trær vurderes som klart negativt, og det samme gjelder fysiske inngrep. Lokaliteten er så liten at det beste vil være å la den få ligge mest mulig urørt.

Figur 5-3 Utsnitt av topografisk kart som viser avgrensning for naturtypelokalitet 3 Lia avgrenset med rød linje.

Figur 5-4 Artsrik engflora med bl.a. hvitmaure preger denne vesle lokaliteten ned mot sjøen. Foto: Geir Gaarder

6 Vurdering av omfang (påvirkning)

6.1 Alternativ 0

Trafikkprognoser er ikke mottatt. For øvrig baserer en seg her på dagens tilstand.

Omfang

Alternativ 0 innebærer *lite/intet omfang*. Vurderingen støtter seg til følgende kriterier, jfr. kap. 3.1.

- Tiltaket vil stort sett ikke endre viktige biologiske/ landskapsøkologiske sammenhenger.
- Tiltaket vil stort sett ikke endre artsmangfoldet eller forekomst av arter eller deres vekst- og levevilkår.
- Tiltaket vil stort sett ikke endre geologiske forekomster og elementer

6.2 Utbyggingsalternativet

6.2.1 Omfang i forhold til prioriterte naturtyper

Ny vei er planlagt i tunnel forbi Lia og naturtypelokaliteten der. Kantsoner til denne har nok vært negativt påvirket av dagens vei, men det ble under feltarbeidet ikke observert nyere tiltak som har forringet verdiene her. Ny veg antas å innebære positivt omfang på lokaliteten, men så lite at det ikke vil være merkbart.

Omlegging av vegtrasé medfører også at den nye vegen heller ikke vil gå under den andre naturtypelokaliteten – Almliura. Også her er det grunn til å anta at vegen i sin tid medførte litt forringelse av lokaliteten, men at den ikke påvirker den i merkbart grad med dagens driftsforhold. Omfanget vil derfor bli positivt, men knapt merkbart.

6.2.2 Omfang i forhold til rødlistelokaliteter

Det er kjent forekomst av en rødlistet fugleart – bergirisk – nord for Lia, og trolig opptrer både denne og flere rødlistede fuglearter i området. Det foreligger ingen indikasjon på at disse påvirkes av foreliggende vegplaner.

6.2.3 Omfang i forhold til vilt, ferskvann og naturhistoriske områder

Ingen verdifulle forekomster av vilt, ferskvann (dvs særlig fisk) eller geologi er kjent fra området, og det er også lite som indikerer at det finnes slike her i særlig grad.

6.2.4 Omfang i forhold til svartelistede arter

Jamfør kapittel 9.3.4 antas ikke omfanget i forhold til svartelistede arter og andre fremmede arter å være et stort problem innenfor utredningsområdet. Enkelte arter opptrer riktig nok i området, men enten antas spredningspotensialet å være generelt lavt, eller så påvirkes det i liten grad av vegplanene. Det foreligger en mulighet

for at arter som skogskjegg og parkslirekne kan spre seg som følge av vegen, men sannsynligheten er trolig ikke særlig stor.

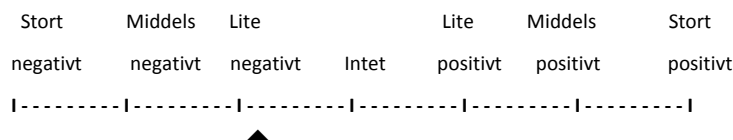
6.2.5 Samlet vurdering av omfang

Utbyggingsalternativet innebærer samlet sett *lite negativt omfang*. Vurderingen støtter seg til følgende kriterier, jfr. kap. 3.1.

- Tiltaket vil i begrenset grad endre viktige biologiske/ landskapsøkologiske sammenhenger.
- Tiltaket vil i begrenset grad forringe kvaliteten på viktige naturtyper.
- Tiltaket vil i liten grad endre artsmangfoldet.
- Tiltaket vil i liten grad endre artsmangfoldet eller forekomst av andre rødlistearter eller deres vekst- og levevilkår.
- Tiltaket vil ikke berøre verdifulle geologiske forekomster og elementer

Mens opprusting/utvidelse av nåværende veg i dagen vil gi negative inngrep noen steder, så vil bruk av tunnel redusere belastningen på naturmiljøet på andre strekninger.

Vurdering av omfang

Den potensielt mest konfliktfylte delen av ny veg er kryssingen av Olvikvatnet, som vil innebære ganske betydelige inngrep her, siden mye av sundet som halvveis deler vatnet vil bli utfyllt. Det er likevel ikke dokumentert spesielle verdier knyttet til vatnet, og med nåværende kunnskapsnivå så blir omfanget her bare lite negativt.

Den andre konfliktfylte delen av prosjektet vil være framtidig lokalisering av tunnelmassene, der en trolig snakker om ganske betydelige mengder. Plassering av disse er ikke konkretisert eller vurdert her, men enten det gjelder deponi på land eller i sjø, så vil det ganske sikkert være behov for separate vurderinger av ulike alternativ.

Usikkerheten i omfangs- og konfliktvurderingene gjelder de samme to punktene – Olvikvatnet og bruk av tunnelmasser. Det er ikke kjent spesielle, grundige naturfaglige undersøkelser av Olvikvatnet. Selv om det ikke er indikasjoner på at vannet har særlige kvaliteter, så kan dette likevel ikke helt utelukkes. For tunnelmassene er det sannsynligvis potensielt store forskjeller i konfliktgrad avhengig av hvor disse planlegges plassert. For øvrig er det mindre usikkerhet knyttet til verdier i de bratte lisdene under Liafjellet/Liatinden, men dels blir disse trolig i liten grad påvirket av tiltaket, og dels foreligger det ikke spesielle indikasjoner på at disse er særlig store.

7 Avbøtende tiltak

7.1 Alternativ 0

Forekomster av fremmede arter i eller nær inntil vegkantene, som parkslirekne, skogskjegg og eventuelt lupiner, bør fjernes snarest mulig, slik at vegene ikke fungerer som spredningskorridor og øker framtidige problemer og kostnader med å få kontroll over disse.

7.2 Utbyggingsalternativet

Som for alternativ 0 er det viktig å hindre fremmede, svartelistede arter å spre seg som følge av vegbyggingen og aktiviteter knyttet til bruk og drift av vegnettet. Et enkelt overvåkingsopplegg bør derfor etableres under og etter anleggsfasen, der en systematisk kartlegger og bekjemper eventuelle arter som måtte dukke opp langs den nye vegen.

Selv om ingen spesielle naturverdier er kjent for Olvikvatnet, bør en generelt alltid utvise varsomhet når en påvirket vann og vassdrag. En bør være varsom med tilførsel av finkornet sprengsteinmateriale, som kan skade fisk, til vannet, enten direkte via dumping av sprengstein i vannet eller indirekte via avrenning fra tunnelmassedeponier.

Det bør i forbindelse med detaljplanarbeidet utarbeides et enkelt miljøoppfølgingsprogram (MOP) som definerer mål for temaet, setter krav til gjennomføring og rapporterer måloppnåelse etter gjennomført utbygging. Ikke minst bør dette fokusere på konsekvenser for strandsona mot sjø og påvirkning av Olvikvatnet.

8 Samlet vurdering av virkninger på naturverdiene

8.1 Verneområder

Det er ikke kjent at utbyggingsplanene medfører inngrep som påvirker verneområder.

8.2 Naturtyper

Ingen av de fem naturtypene som er angitt i forskrift om *utvalgte naturtyper* etter naturmangfoldloven (fastsatt ved kongelig resolusjon av 12. mai 2011) er representert i nærheten av utbyggingsalternativet (kalksjøer, kalklindeskog, hule eiker, slåtemark, slåttefyller). Heller ingen *rødlistede naturtypelokaliteter* ser ut til å bli berørt.

8.3 Arter

8.3.1 Prioriterte arter

Regjeringen vedtok 20. mai 2011 de første prioriterte artene etter naturmangfoldloven. De åtte første prioriterte artene i Norge (gjeldende også pr. dags dato) er fugleartene dverggås og svarthalespove, insektartene elvesandjeger, eremitt og klippeblåvinge og planteartene dragehode, honningblom og rød skogfrue. Ingen prioriterte arter er påvist i undersøkelsesområdet og deres utbredelsesmønster tilsier også at sannsynligheten er begrenset for at de aller fleste artene kan opptre her. Det pågår utredninger for en rekke andre arter for tiden, men det er ikke kjent at noen av de påviste artene i undersøkelsesområdet er i prosess til for å bli prioritert.

8.3.2 Truede arter

Tre rødlistede arter er påvist innenfor undersøkelsesområdet for utbyggingsalternativet. Av disse har to status som nær truet; alm og bergirisk. I tillegg kommer oter som regnes som sårbar.

Alm (NT): Vokser i Almliura. Krever varmt klima og godt jordsmonn. Sårbar ovenfor hogst, treslagsskifte, hjortebeite og fysiske inngrep.

Bergirisk (NT): Påvist nordøst for Lia. Foretrekker åpen, helst kupert terreng med mest gras- og lyngmark i kombinasjon med busker og steinblokker mv og unnviker helt åpne, lavvokste landskap og skogkledte miljøer. I praksis særlig sårbar ovenfor gjengroing av kulturlandskap.

Oter (VU): Sporfunn på lokalitet 2 – Li. Antas å være relativt utbredt innenfor undersøkelsesområdet, men særlig knyttet til strandsona. Bl.a. sårbar for å bli drept av kjøretøy hvis dyrene forsøker å krysse fylkesvegen.

8.3.3 Fredede arter

Det er innenfor undersøkelsesområdet ikke dokumentert leveområde for noen fredede arter blant planter eller virvelløse dyr.

8.3.4 Fremmede arter

Fremmede arter ser ikke ut til å være særlig utbredt i området. Et unntak er plantede granarter, i form av lutzi-/sitkagran og helst også norsk gran (men for denne er det litt usikkert om kan regnes som naturlig eller fremmed her). Det er enkelte plantefelt i området, for det meste bestående av unge til middelaldrende trær. Sekundærspreddning ble observert langs Rv17 utenfor undersøkelsesområdet, men hittil bare i begrenset grad. Det virker sannsynlig at omfanget av dette kan øke betydelig over tid, etter hvert som plantefeltene blir eldre. Med granartenes sine krav til alder (og størrelse) før de kan formere seg, virker det likevel lite sannsynlig at arbeidet med ny fylkesveg vil endre på omfanget av slik spredning (unge trær kan lett etablere seg i vegkanter, men de vil aldri komme opp i spredningsdyktig alder).

Da er det mer alvorlig med forekomster av skogskjegg og parkslirekne ved Lia. Dette er arter med høy risikovurdering, men slirekne-arter sprer seg heldigvis i første rekke vegetasjon, og anleggsarbeidet kan medføre oppkutting av røttene og spredning av rotdeelene i etterkant, så har også den arten potensial for å gjøre en del skade. Skogskjegg sprer seg aggressivt i enkelte områder lenger sør, men det er usikkert om det skjer her i Nordland ennå (forekomsten på Lia gir ingen signaler om dette).

8.4 Vannmiljø

Olvikvatnet blir vesentlig påvirket av tiltaket, men har samtidig ikke spesielle, kjente verdier knyttet til seg. Det vil kanskje særlig være potensielle gyteplasser for røye som kan påvirkes negativt. For øvrig er det bare snakk om noen få og små bekker som vegen krysser av ferskvannsmiljøer. I tillegg kommer strandsona mot sjø, som også vil bli utfylt på mindre strekninger i sør. Her faller terrenget raskt og strandsona virker både smal og med lite kvaliteter knyttet til strandsona. Da er nok virkningene på dypere vannmasser viktigere, særlig hvis det også blir fylt ut sprengstein i sjøen.

8.5 Økologiske funksjoner og prosesser

Det er lite kjente spesielle økologiske funksjoner eller prosesser knyttet til noen del av utredningsområdet.

9 Vurderinger i forhold til utredningskrav i naturmangfoldloven

Her vurderes §§ 8-10, mens §11 om prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaveren, samt §12 om prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder overlates til vegvesenet selv å besvare.

9.1 § 8 Kunnskapsgrunnlaget

“Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.”

Planlagt ny Fv 17 mellom Liafjellet og Olvikvatnet i Lurøy og Rødøy kommune kan naturfaglig sett betegnes som et middels stort vegprosjekt, men likevel for lite til å fanges opp av plan- og bygningsloven sine krav til konsekvensutredninger. Dette påvirker i vesentlig grad utredningskravene og ressursene som legges i dette. Det har ikke vært utarbeidet noe eget utredningsprogram eller stilt mer spesifikke ønsker til hvordan utredningen skal gjennomføres. Det har bare vært et generelt krav om at naturmangfoldlova sine betingelser til utredning og gjennomføring av tiltaket skal tilfredsstilles.

Utredningen har vært basert på standard metodikk for verdisetting og konsekvensvurderinger. Kartleggingene har fanget opp både arters forekomst i området, utbredelsen til ulike naturtyper og tilstanden til naturtyper er beskrevet. Det har særlig vært lagt vekt på forekomst av rødlistede arter og verdifulle naturtyper, med grunnlag i nasjonale oversikter over slike. Feltarbeidet har vært begrenset til et par dager i slutten av juli, mens innsamling av eksisterende informasjon i hovedsak har begrenset seg til gjennomgang av kjente, nasjonale databaser.

Gjennom både generelle vurderinger av omfang og spesifikke vurderinger av de enkelte forekomster av rødlistearter og verdifulle naturtyper er virkningene av planlagt tiltak på dem gjennomgått. Vurderingene er basert på generell kunnskap om artene sine krav til livsmiljø og naturtypene sine viktige kilder til variasjon. Dette er oppsummert i tabellform der også konsekvensene er inkludert.

9.2 § 9 Føre-var prinsippet

“Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak”.

Kunnskapsgrunnlaget, gjennom datainnsamlingen og ikke minst feltarbeidet foretatt i 2012, vurderes som middels godt. Det er gjennomgående lav usikkerhet knyttet til verdivurderingen, og for det meste heller ikke knyttet til omfangsvurderingene.

Usikkerhet i registrering: Det ble ikke gjort spesielle undersøkelser av Olvikvatnet og tidspunktet på året var for seint til å fange opp hekkefuglfaunaen særlig godt, samt litt for tidlig til å fange opp soppfungaen godt. Et grovt hovedinntrykk av disse elementene/miljøene var det likevel mulig å danne seg og for andre naturverdier var det mulig å gjøre litt mer dekkende kartlegginger.

Usikkerhet i verdivurderinger: Det er en liten usikkerhet knyttet til verdivurdering av Olvikvatnet og litt større for den frodige lauvskogen i lisdene under Liafjellet/Liatinden. Dette antas likevel i liten grad å påvirke samlet verdivurdering av området og i begrenset grad også forekomst av spesielle lokaliteter.

Usikkerhet i vurdering av sårbarhet og omfang: Ganske begrenset grad av usikkerhet i registreringer og verdivurderinger gjør at usikkerhet i omfangsvurderingene stort sett også vil være begrenset. Ut unntak her er plassering av massedepoier for tunnelmassene, som ikke er kjent eller utredet i denne rapporten.

9.3 § 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

“ En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for”.

Dette er et landskap med preg av generelt noe begrenset og i noen grad også avtagende menneskelig aktivitet. Det tradisjonelle landbruket er i sterk tilbakegang. Det har vært litt hyttebygging innenfor Olvika, men ellers ser det ut til å være liten aktivitet i området. Et nedlagt industrianlegg mellom Lia og Liheim vitner også om mer aktivitet i området tidligere. Den nye vegen vil under anleggsperioden øke aktivitetsnivået i området vesentlig, og den nye vegen vil samlet sett øke inngrepsomfanget her noe. Det er likevel vanskelig å se for seg at dette, i kombinasjon med andre påvirkningsfaktorer, i særlig grad medfører en alvorlig økt belastning på enkeltarter eller miljøer i området. Det eneste måtte da være Olvikvatnet sin funksjon som ferskvannsmiljø. En kunne også sett for seg at ny veg vil være en barriere for forflytninger av enkelte pattedyrarter utover denne halvøya, men ingen trekk av for eksempel elg er fanget opp i denne utredningen.

10 Kilder

Artsdatabanken 2013. Artskart 2013. <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13, 2. utgave 2007: 1-258 + vedlegg.

Direktoratet for naturforvaltning 2013. Naturbase. Internett: <http://geocortex.dirnat.no>

Direktoratet for naturforvaltning 2008b. Inngrepsfrie naturområder i Norge (INON). Internett: <http://dnweb12.dirnat.no/inon/>

Holtan, D. & Gaarder, G. 2008. Kartlegging av naturtyper i Lurøy kommune, Nordland. Miljøfaglig Utredning rapport 2008: 10.

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. & Larsen, L.-K. (red.) 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.

Gustavson, M. 1981. Geologisk kart over Norge, berggrunnskart MOSJØEN. Målestokk 1:250.000. NGU.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.). 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.

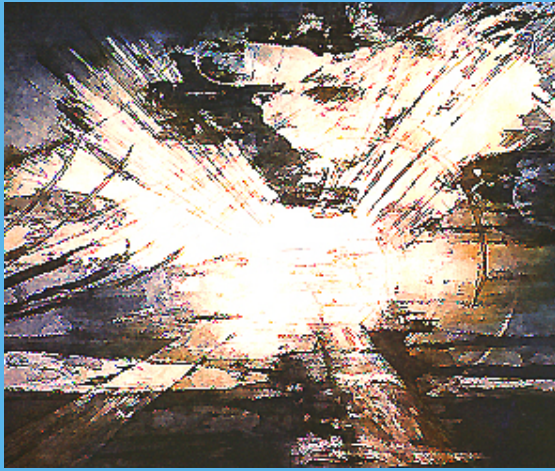
Lid J. & Lid D. T. 2005. Norsk flora. 7. utgåve ved Reidar Elven. Det Norske Samlaget, Oslo. 1230 s.

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim. 112s.

Miljøverndepartementet 2005. Konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven. Forskrift T-1446.

Norges geologiske undersøkelse 2006. N250 Berggrunn - vektor. <http://www.ngu.no/kart/bg250/>

Statens vegvesen 2006. Håndbok 140. Konsekvensanalyser. 292 s.

Miljøfaglig Utredning AS ble etablert i 1988. Firmaets hovedformål er å tilby miljøfaglig rådgivning. Virksomhetsområdet omfatter blant annet:

- Kartlegging av biologisk mangfold
- Konsekvensanalyser for ulike tema, blant annet: Naturmiljø, landskap, friluftsliv, reiseliv og landbruk
- Utarbeiding av forvaltningsplaner for verneområder
- Utarbeiding av kart (illustrasjonskart og GIS)
- FoU-virksomhet
- Foredragsvirksomhet

Hovedadresse:

Gunnars veg 10, 6630 Tingvoll

Telefon: 97 97 84 20

Org.nr.:

984 494 068 MVA

Hjemmeside:

www.mfu.no